

Účetnictví

Daně

Právo

**Dotace a investiční
pobídky**

dReport: Březen 2022

Zalistujte si v pravidelném přehledu daňových, právních a účetních novinek, získajte nové informace z oblasti dotací a investičních pobídek.

Daně

**Dotace a investiční
pobídky**

dReport: Březen 2022

Zalistujte si v pravidelném přehledu novinek z daní, dotací a investičních pobídek.

Daňová zvýhodnění pro dary na podporu Ukrajiny

Ve středu 9. 3. 2022 byl Poslanecké sněmovně předložen vládní [návrh zákona o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace](#), jehož cílem je daňová podpora dobročinných aktivit poplatníků, které souvisejí s pomocí státu Ukrajina a jeho obyvatelům v tomto konfliktu. Účinnost novely zákona by mohla nastat zhruba na přelomu května a června, přičemž zákonem by měla být zajištěna zpětná účinnost od začátku roku 2022. Finanční správa by proto měla již nyní postupovat v souladu s plánovanou změnou zákona.

Rozšíření okruhu darů zahrnutých do odpočtu

Dle [navrhované novely](#) by bylo možné za zdaňovací období roku 2022 odečíst na straně dárce i dary poskytnuté v roce 2022, a to jmenovitě:

- Dary poskytnuté za účelem **podpory obranného úsilí státu Ukrajina**, pokud příjemce bezúplatného plnění splňuje podmínky, za kterých lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění. Podporou státu Ukrajina se dle důvodové zprávy rozumí **cokoliv, co může sloužit k podpoře obranyschopnosti Ukrajiny, včetně zajištění souvisejících potřeb osob, které se na této obranyschopnosti podílejí**.
- Dary poskytnuté **státu Ukrajina, jeho územně správním celkům a právníkům nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území státu Ukrajina**, pokud příjemce bezúplatného plnění a účel bezúplatného plnění splňují podmínky, za kterých lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění.

Tohoto snížení základu daně by mohli **využít** nejen čeští daňoví rezidenti (právníké i fyzické osoby), ale **také daňoví rezidenti státu Ukrajina** v případě, že úhrn jejich příjmů za zdaňovací období 2022 ze zdrojů na území ČR bude činit nejméně 90 % všech jejich příjmů s výjimkou příjmů, které jsou od daně osvobozeny nebo příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou. Prokazování poskytnutí daru bude podléhat standardním podmínkám, tj. dokladem, ze kterého bude patrný příjemce daru, jeho hodnota, předmět, účel plnění a datum jeho poskytnutí.

Speciální úprava pro nepeněžitě dary

Návrh novely zákona také počítá se speciální úpravou pro **nepeněžitě dary splňující výše uvedené podmínky**. Tyto by mělo být možné uplatnit **přímo jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, pokud poplatník vykáže kladný základ daně** (nelze uplatnit v případě daňové ztráty). V takovém případě se pak nebude dar uplatňovat jako nezdanitelná část základu daně ani jako položka snižující základ daně.

Osvobození příjmů pro obdarované

Navrhovanou úpravou by došlo mimo jiné i k rozšíření současného výčtu **osvobozených bezúplatných příjmů na straně příjemce** (nyní je v souvislosti se situací na Ukrajině možné osvobodit pouze bezúplatný příjem plynoucí do veřejné sbírky a bezúplatný příjem na humanitární nebo charitativní účel) **o bezúplatné příjmy přijaté v roce 2022 za účelem podpory obranného úsilí státu Ukrajina**. Toto osvobození by se vztahovalo nejen na české daňové rezidenty, ale také na případnou srážkovou daň z darů poskytnutých daňovým rezidentům státu Ukrajina. Výše definované dary by měly být **osvobozeny od srážkové daně v ČR**.

Osvobození poskytnutého ubytování pro zaměstnance a jejich rodinné příslušníky

Navrhovaná novela také pro rok 2022 počítá s **osvobozením** od daně z příjmů fyzických osob **příjmu zaměstnance ve formě poskytnutého ubytování ve zdaňovacím období roku 2022**, je-li poskytnuto zaměstnavatelem zaměstnanci a jeho rodinným příslušníkům s bydlištěm na území státu Ukrajiny z důvodu, že tyto rodinní příslušníci opustili stát Ukrajina v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na jeho území. Toto osvobození by platilo i pro případy, kdy nově příchozí ukrajinský občan získá na území ČR zaměstnání s tím, že jemu a celé jeho rodině bude poskytnuto ubytování ze strany zaměstnavatele.

Zachování zvýšení 30% odpočtu i pro rok 2022

Novela zákona o daních z příjmů také přináší návrh **zachování zvýšení odpočtu na dary na 30 % základu daně i pro rok 2022**, resp. pro zdaňovací období roku 2022 pro fyzické osoby a pro zdaňovací období skončené v období od 1. 3. 2022 do 28. 2. 2023 pro právnické osoby. Tento vyšší limit by se pak za splnění ostatních zákonných podmínek uplatňoval na všechna bezúplatná plnění, tedy na dary poskytnuté jak na stávající, tak na nově zavedené účely na podporu Ukrajiny.

V případě dotazů se na nás neváhejte obrátit.

Roman Ženatý
rzenaty@deloittece.com

Catherine Slavičková
cslavickova@deloittece.com

Lex Ukrajina neboli zákon o pobytu v České republice pro ukrajinské uprchlíky

Přinášíme vám zásadní body nových zákonů o opatřeních přijatých v souvislosti s aktuální situací na území Ukrajiny, tzv. Lex Ukrajina.

Dne 4. března 2022 došlo k aktivaci režimu „dočasné ochrany“ prováděcím rozhodnutím Rady EU 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana. V důsledku tohoto kroku došlo k aktivaci zákona o dočasné ochraně cizinců, jenž upravuje oprávnění k pobytu na území České republiky v tomto režimu. Tento zákonný rámec však byl vyhodnocen jako neodpovídající potřebám současné situace, a proto byla připravena čtveřice nových zákonů, souhrnně označována jako „Lex Ukrajina“, a ve stavu legislativní nouze byla dne 17. března 2022 schválena Senátem ČR trojice z nich. Platnost těchto tří zákonů je od 21. března 2022 do 31. března 2023.

„Lex Ukrajina“ míří na uprchlíky z Ukrajiny, kteří prokáží, že jsou:

- A) státní občané Ukrajiny a jejich rodinní příslušníci nebo
- B) osoby bez státní příslušnosti nebo
- C) státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajina, kterým byla na území Ukrajiny poskytnuta mezinárodní nebo vnitrostátní ochrana, nebo
- D) státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajina, kteří na území Ukrajiny pobývali na základě platného povolení k trvalému pobytu (neplatí pro krátkodobé pobyty) vydaného v souladu s ukrajinskými právními předpisy a kteří se nemohou vrátit za bezpečných a trvalých podmínek do své země nebo regionu původu
- E) a kteří v důsledku ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny počínaje dnem 24. února 2022 přišli na území ČR bez platného oprávnění k pobytu vydaného Českou republikou, nebo
- F) státní občané Ukrajiny a jejich rodinní příslušníci, kteří se již před 24. únorem 2022 nacházeli na území ČR v bezvízovém režimu nebo na základě krátkodobého víza, a/nebo kterým bylo v období od 24. února 2022 do 21. března 2022 uděleno speciální vízum za účelem strpení.

Za rodinného příslušníka se považuje manžel/ka nebo registrovaný/á partner/ka, nezletilá svobodná dítě, rodiče cizince mladšího 18 let nebo jiný závislý příbuzný.

Vízum

Ministerstvo vnitra ČR (Odbor azylové a migrační politiky) a Policie České republiky (Cizinecká policie) získají od 22. března 2022 možnost vydávat oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany těm osobám, které splňují výše uvedené podmínky.

Cizinec musí pro žádost o dočasnou ochranu splnit tyto náležitosti:

- a) osobní podání (ve výjimečných případech lze prominout, např. pokud je cizinec hospitalizován);
- b) předložení cestovního dokladu;
- c) předložení fotografie;
- d) jiný členský stát EU neeviduje cizince jako žadatele nebo držitele pobytového oprávnění za účelem dočasné ochrany.

Práva a povinnosti plynoucí z institutu dočasné ochrany lze uplatnit pouze na území ČR a vztahují se i na držitele speciálního víza za účelem strpení (s označením D/VS/U) vydávaného od 24. února 2022 do 21. března 2022 občanům Ukrajiny.

Zdravotní pojištění

Tito cizinci spadají do veřejného zdravotního pojištění, a to i zpětně 30 dnů. Např. pokud cizinec přicestuje ve vážném zdravotním stavu, je ošetřen v nemocnici a až následně si vyřídí vízum, hledí se na něj jako na pojištěnce.

Volný přístup na trh práce

Na tyto cizince se hledí jako na cizince s trvalým pobytem – mají tedy volný přístup na trh práce. Pozor, nemají volný přístup na trh práce natrvalo, ale po dobu platnosti víza.

Sociální zabezpečení

Tito cizinci si na úřadě práce mohou požádat o humanitární dávku pro cizince. Ta bude vyplacena automaticky ve výši 5 000 Kč za kalendářní měsíc, v němž mu bylo uděleno vízum, nejpozději však za měsíc květen 2022. Po prokázání nedostatečných příjmových, sociálních a majetkových poměrů lze dávku poskytnout opakovaně (ve výši 5 000 Kč měsíčně) až za 5 dalších kalendářních měsíců.

Závěrečná doporučení

Lex Ukrajina přináší zásadní změny pro ukrajinské uprchlíky pobývající v České republice a jejich potenciální zaměstnavatele. Pokud potřebujete asistenci s kteroukoli oblastí, jíž se nový zákonný rámec dotýká, nebo si nejste jisti, na koho přesně se nové podmínky vztahují, neváhejte se obrátit na naše odborníky.

Jana Michálková
jmichalkova@deloittece.com

Adam Englund
adenglund@deloittece.com

Aktuální informace k zákazům vývozu a dovozu zboží

Shrnutí jsme pro vás aktuální informace vztahující se k zákazům vývozu a dovozu zboží do níže uvedených zemí.

Zákazy vývozu do Ruska

Státy Evropské unie přijaly několik nařízení, kterými se zakazuje přímo nebo nepřímo vyvážet, prodávat či dodávat:

- zboží a technologie dvojího užití (tzv. dual-use zboží);
- zboží a technologie, které by mohly přispět k rozvoji či posílení Ruska ve vojenské či technologické oblasti;
- zboží pro ropný průmysl;
- zboží leteckého a kosmického průmyslu;
- výrobky námořního průmyslu (plavidla, námořní systémy apod.);
- luxusní zboží (např. kožené zboží, hodinky, šperky, vybrané zboží kapitol 84 a 85, sportovní náčiní, koberce atd.).

Pro výše uvedené zákazy jsou stanoveny výjimky. Nicméně, tyto výjimky doporučujeme v případě jejich využití detailně prostudovat, a to primárně s ohledem na jejich úzké vymezení.

V případě zakazu vývozu luxusního zboží je zboží vymezeno nejen popisem a jeho sazebním zařazením, ale také jeho hodnotou za kus.

Rovněž byl zaveden zákaz dovozu, přepravy či nákupu vybraných výrobků ze železa a oceli kapitoly 72 a 73 celního sazebníku.

Zákazy vývozu a dovozu z Běloruska

Konkrétně bylo zakázáno vyvážet, prodávat či dodávat:

- zboží a technologie dvojího užití;
- zboží a technologie, které by mohly přispět k rozvoji či posílení Běloruska ve vojenské či technologické oblasti;
- vybrané stroje a zařízení.

Dále byl zaveden zákaz dovozu, přepravy či nákupu:

- cementu a cementových výrobků čísla 2523 a 6811 celního sazebníku;
- nových kaučukových pneumatik čísla 4011 celního sazebníku;
- dřevěných výrobků kapitoly 44 celního sazebníku;
- železo a ocel kapitoly 72 celního sazebníku;
- výrobků ze železa a oceli kapitoly 73 celního sazebníku.

Zákazy vývozu a dovozu z Doněcka a Luhanska

Z důvodu uznání nezávislosti a následné ztráty kontroly Ukrajiny nad územím Doněcké a Luhanské oblasti omezily státy Evropské unie obchod s těmito oblastmi.

Až na nařízením stanovené výjimky je konkrétně zakázán dovoz zboží pocházejícího z těchto území. V souvislosti se zákazem dovozů z těchto oblastí již byly zaznamenány první pokusy obcházet tyto sankce. Celní úřady tak zavádí důkladnější prověřování skutečného původu zásilek.

Dále je zakázán vývoz, prodej, dodání či převod zboží a technologií určených či vhodných pro použití v oblastech dopravy, telekomunikace, energetiky, těžba ropy, zemního plynu a nerostných surovin.

Závěr a doporučení

Každým dnem se mohou podmínky dovozů a vývozů měnit, proto doporučujeme pravidelně sledovat aktuální vývoj v této oblasti.

Rovněž doporučujeme detailně prověřit partnera, se kterým obchodujete, prověřit seznamy zboží, které je zakázáno dovážet či vyvážet, a rovněž byste měli znát konečnou destinaci vámi vyváženého výrobku. Pokud dovážíte zboží z Ukrajiny, je vhodné si v předstihu zajistit dostatečné množství důkazů, že zboží nepochází z Doněcka či Luhanska.

Oblast zákazů dovozů a vývozů zboží z Ruska, Běloruska či Luhanska a Doněcka se dynamicky mění. Jsme připraveni vám v této oblasti pomoci a prověřit, zda vaše obchodní transakce nejsou v rozporu se sankcemi, které byly nebo budou zavedeny. Neváhejte nás v tomto ohledu kdykoliv kontaktovat.

Petra Závalová
pzavalova@deloittece.com

Jak na zdanění příjmů z kryptoměn u fyzické osoby?

S blížící se lhůtou pro podání přiznání k dani z příjmů fyzických osob, která je pro papírové podání již 1. dubna 2022 a pro elektronické podání 2. května 2022, se možná nejeeden z daňových poplatníků ptá, jak naložit se zdaněním příjmů z kryptoměn.

Donedávna to byla oblast velmi nová a vzhledem k tomu, že zákon o dani z příjmů zdanění digitální měny neupravoval, nebyla jistota, jakým způsobem příjmy z kryptoměn danit. Dnes již víme, že správce daně na kryptoměny nahlíží jako na nehmotnou movitou věc, a přestože stále není v legislativě digitální měna upravena, lze pro posouzení zdanění kryptoměn použít obecné daňové principy.

S kryptoměnami může souviset několik různých druhů příjmů odvíjejících se od aktivit fyzické osoby v této oblasti. Může jít o příjem z podnikání, o kapitálový příjem nebo o ostatní příjem. V tomto článku se zaměříme na investování fyzické osoby do kryptoměn a jejich následný prodej. Nebudeme se tedy zabývat soustavnou těžbou kryptoměn, která spadá pod příjem z podnikání a k jejímuž provozování je nutné mít k dispozici živnostenský list a zdaňovat dle § 7 zákona o dani z příjmů. Ale budeme se zabývat situacemi, kdy příjem z prodeje kryptoměny bude zdaňován jako ostatní příjem dle § 10 zákona o dani z příjmů.

Fyzická osoba vlastní kryptoměny může při prodeji kryptoměny realizovat následující příjmy, na jejichž zdanění se podrobněji podíváme:

- Peněžní příjem získaný při prodeji kryptoměny za zákonnou fiat měnu
- Nepeněžní příjem dosažený směnou kryptoměny za zboží či služby
- Nepeněžní příjem získaný směnou jedné kryptoměny za jinou kryptoměnu

Je důležité si uvědomit, že dle zákona o dani z příjmů je příjmem peněžní i nepeněžní příjem a zároveň příjem dosažený směnou.

Zdanitelný příjem získaný při **prodeji kryptoměny za zákonnou fiat měnu** vzniká v okamžiku připsání peněz na bankovní účet či jiný nástroj, na kterém je fiat měna k dispozici. Jde o příjem dle § 10, odst. 1/b)/3. zákona o dani z příjmů, neboť jde o prodej věci. Proti příjmu, který vznikl prodejem kryptoměny, si může poplatník uplatnit jako výdaj cenu, za niž prodanou kryptoměnu nabyt. Poplatník uvede do daňového přiznání výši příjmu a výdaje a daň odvede z případného zisku z prodeje kryptoměny.

V případě úhrady zboží či služby kryptoměnou vzniká fyzické osobě příjem v okamžiku nákupu daného zboží či služby. Příjmem je hodnota zboží či služby, kterou poplatník za kryptoměnu nabyt dle zákona o oceňování majetku, tj. cena obvyklá, za kterou se dané zboží či služba na trhu obvykle prodává. Tuto hodnotu si poplatník musí zjistit a uvést ji do daňového přiznání jako ostatní příjem opět dle § 10 zákona o dani z příjmů. Jako výdaj oproti tomuto příjmu si může poplatník uplatnit cenu, za kterou směnou kryptoměnu nabyt.

Je nutné si uvědomit, že příjem vzniká poplatníkovi i v momentě **směny jedné kryptoměny za jinou kryptoměnu**, a to v okamžiku směny. Příjmem je hodnota nabývané kryptoměny dle zákona o oceňování majetku, tj. cena obvyklá. Pro určení zdanitelného příjmu poplatník použije kurz kryptoměny k datu směny. Doporučujeme si stanovit kurz jako průměr kurzů z alespoň tří různých renomovaných burz pro případné prokázání správci daně. Jako výdaj si lze opět uplatnit nabývací cenu směňované kryptoměny.

Jak se stanoví nabývací cena

Nabývací cena se stanoví dle způsobu, jakým fyzická osoba kryptoměnu nabyt – vlastními náklady v případě vytěžení kryptoměny, pořizovací cenou v případě nákupu kryptoměny nebo cenou obvyklou dle zákona o oceňování majetku v případě směny.

Administrativní komplikací při stanovení nabývací ceny prodané nebo směňované kryptoměny může být fakt, že poplatník kryptoměny nabýval postupně za různé ceny. Dle zákona o účetnictví lze při stanovení nabývací ceny volit ze dvou metod, a to metody FIFO (first in, first out) nebo váženého aritmetického průměru. Je na poplatníkovi, jakou metodu použije.

Osvobození od daně uplatnit nelze

Bohužel na příjem z prodeje kryptoměn nebo na směnu kryptoměny za jiné aktivum nelze aplikovat dle zákona o dani z příjmů žádné osvobození, jako lze aplikovat například na příjem z prodeje cenných papírů nebo příjem z příležitostných činností. Tříleté osvobození pro prodej cenných papírů uplatnit nelze, neboť kryptoměny nejsou cennými papíry. A osvobození příjmů do výše 30.000 Kč za rok pro příjmy z příležitostných činností použít též nelze, neboť držba kryptoměny je považovaná za správu vlastního majetku, která ze své podstaty není příležitostnou činností.

Uplatnění ztráty z prodeje kryptoměny

Případnou ztrátu z prodeje jedné kryptoměny může poplatník v rámci § 10 zákona o dani z příjmů odečíst od zisku z prodeje jiné kryptoměny, nikoliv však proti zisku z prodeje jiné věci nebo například zisku z prodeje cenných papírů.

Kryptoměny jsou stále relativně nová a dynamicky se vyvíjející oblast. Související legislativa se neustále s určitým zpožděním přizpůsobuje a stejně tak i její výklad. Je tedy možné se setkat i s jinými výklady, případně se mohou přístupy a převládající výklad v budoucnu změnit.

Pozvánka na seminář

Nákup kryptoměn, jejich držba a následný prodej je jednou z oblastí, které je třeba u kryptoměn řešit z pohledu daní. Pokud byste se chtěli o kryptoměnách dozvědět více z hlediska právního, účetního, daně z příjmů právnických a fyzických osob a kontrol ze strany finančních úřadů, můžete se [registrovat](#) na náš seminář, který se bude konat 5. 4. 2022 a kde se tomuto tématu budeme podrobně věnovat.

Zuzana Setunská
zsetunska@deloittece.com

Vladan Čirka
vcirka@deloittece.com

V oblasti bilaterálních smluv o pojistném se blýská na lepší časy hned u několika zemí

Přinášíme vám přehled návrhů nových dvoustranných smluv v oblasti sociálního zabezpečení, které byly předloženy Poslanecké sněmovně a Senátu, doporučeny předsedkyní Poslanecké sněmovny k zařazení do návrhu pořadu schůze Poslanecké sněmovny a čeká je tak první čtení.

Uzavírání bilaterálních smluv o sociálním zabezpečení přináší pro státy, a zejména jejich občany, resp. osoby, na které se příslušné smlouvy vztahují, významná zjednodušení v kontextu mezinárodní migrace pracovní síly. Jejich cílem je odstranit kolize vznikající při aplikaci národních zákonů a vyloučit omezení nároků na dávky z důvodu občanství, bydliště či kratší doby pojištění získaného na území některého státu. Bilaterální smlouvy plně respektují mezinárodně uznávané principy rovnosti nakládání s občany, vyloučení dvojího pojištění, sčítání dob pojištění získaných podle předpisů obou států pro nárok na důchod a exportu dávek, tedy jejich výplaty v mezinárodním kontextu.

Smlouva o sociálním zabezpečení s Brazílskou federativní republikou

Tato dvoustranná smlouva o sociálním zabezpečení má pravděpodobně k ratifikaci prezidentem republiky v současné době nejbližší. Smlouva standardně upravuje např. příslušnost k pojištění ve státě zaměstnání s určenými výjimkami či sčítání dob pojištění získaných v obou státech pro vznik nároku na dávky. Ošetřuje však pouze oblast důchodového pojištění, tedy starobních, invalidních a pozůstalostních důchodů, ale neupravuje oblast zdravotního pojištění. U zdravotního pojištění migrujících osob tak ani po vstupu této smlouvy v platnost nedojde k žádným změnám oproti současnému stavu, tzn. bude se postupovat dle právních předpisů obou států samostatně.

Smlouva o sociálním zabezpečení s Bosnou a Hercegovinou

Oblast vztahů sociálního zabezpečení mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou se dosud řídí Úmluvou mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií o sociálním pojištění a Správní dohodou o provádění této Úmluvy. Navrhovaná nová smlouva se příliš neliší od dosud aplikované Úmluvy.

Hlavní úprava spočívá v oblasti zdravotní péče. Úmluva zahrnuje ustanovení o poskytování zdravotní péče pojištěncům jednoho státu ve státě druhém bez vzájemných úhrad. Dle navrhované smlouvy by zdravotní péče měla být omezena na péči nezbytnou a neodkladnou a náklady za tuto zdravotní péči by měla za své pojištěnce nést příslušná zdravotní pojišťovna.

Smlouva o sociálním zabezpečení s Mongolskem

Návrh smlouvy upravuje vedle účasti na pojištění pouze poskytování důchodových dávek, tzn. poskytování dalších dávek (např. zdravotní péče, rodinných dávek či dávek v nezaměstnanosti) není zahrnuto.

Návrhy smluv vychází ze zásad koordinace systémů sociálního zabezpečení platných v Evropské unii, konkrétně z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k předchozímu nařízení.

Veronika Růžičková
vruzickova@deloittece.com

Silvie Mičková
smickova@deloittece.com

Další z rozsudků správních soudů k výkladu pojmu „skutečný vlastník“

Městský soud v Praze vydal v nedávné době rozsudek (č. j. 6 Af 36/2020-42 ze dne 3. 2. 2022), který se zabýval výkladem pojmu „skutečný vlastník“ pro účely zákona o daních z příjmů („ZDP“) v souvislosti s úhradou licenčních poplatků. Zpozornět by měly (nejen) společnosti, které hradí licenční poplatky do zahraničí na základě (sub)licenčních smluv.

Okolnosti případu

Britská společnost Avon Cosmetics Limited („žalobkyně“) se v rámci skupiny stala výhradním držitelem licenčních práv k duševnímu vlastnictví a byla oprávněna udělovat sublicence ostatním společnostem ve skupině. Za poskytnutí sublicence vybírala poplatek, který odpovídal sjednanému procentu z čistých tržeb. Vlastnictví majetkových práv (včetně výhrady práva provádět kontroly) nicméně zůstalo americkým společnostem, které žalobkyni licenční práva postoupily. Vůči postupitelům pak byla žalobkyně smluvně zavázána odvádět poplatky vypočítané rovněž jako procento z čistých tržeb.

Argumenty správce daně a soudu

Žalobkyně postupovala podle § 38nb ZDP a požádala o přiznání osvobození příjmů z licenčních poplatků. Tuto žádost však správce daně zamítl. Z předložené smluvní dokumentace (sublicenční smlouvy) dospěl k závěru, že žalobkyně není skutečným vlastníkem příjmů z licenčních poplatků, ale pouze jejich správcem, resp. zprostředkovatelem. Pro přiznání osvobození proto nebyly naplněny veškeré zákonné podmínky. Správce daně zejména argumentoval, že žalobkyně **nemá z příjmu z licenčních poplatků skutečný užitek (prospěch). Není ani oprávněna o něm svobodně rozhodovat, neboť je povinna jej v téměř celé výši odvádět** americkým společnostem. Rozdíl mezi přijatými a odvedenými platbami, který žalobkyni zůstal,

tak za těchto okolností nelze považovat za příjem z licenčních poplatků, ale za odměnu za správu poplatků vybraných pro americké společnosti.

Městský soud v Praze výklad správce daně potvrdil a shrnul, že dle české právní úpravy není skutečným vlastníkem subjekt, který platby z licenčních poplatků pouze přijímá pro jinou osobu jako zprostředkovatel. Za skutečného vlastníka lze obecně považovat subjekt, u kterého **(i) příjem dochází k navýšení jeho majetku, tj. k jeho obohacení, a který (ii) takový příjem užívá bez omezení, tj. není povinen jej předat jiné osobě.**

Uvidíme, jak se k dané situaci vyjádří Nejvyšší správní soud, který v posledních letech řešil i další situace, jejichž podstata spočívala ve vymezení pojmu „skutečný vlastník“ (viz naše články [Kdy přechází důkazní břemeno na správce daně?](#) a [Pohled NSS na skutečné vlastnictví u sublicence](#)).

I s ohledem na stávající judikaturu je tedy namístě vždy si ověřit, zda je subjekt, kterému český plátce hradí licenční poplatky, zároveň i jejich skutečným vlastníkem. Jak ostatně naznačuje praxe i samotný rozsudek, správce daně se na tuto skutečnost zaměřuje a pečlivě zkoumá, zda (sub)licenční smlouvy (případně jiné podklady) neindikují, že konečným vlastníkem příjmů z licenčních poplatků je ve skutečnosti někdo jiný než poskytovatel (sub)licence.

Ivana Veselá
ivesela@deloittece.com

Tereza Petrášová
tpetrasova@deloittece.com

Přehled novinek

Daňové úlevy v oblasti DPH v souvislosti se situací na Ukrajině

Generální finanční ředitelství (GFŘ) na svých webových stránkách shrnulo vybraná pravidla pro aplikaci DPH v případě dodání zboží v souvislosti s humanitární krizí na Ukrajině. Podle jeho stanoviska je možné osvobodit od DPH dodání zboží humanitárními organizacím, které takové zboží vyvezou mimo území EU. Nejednoznačně se přitom vyslovilo k tomu, jakým způsobem má dárce prokázat splnění podmínek pro aplikaci příslušného osvobození od DPH. Dále nelze dle názoru GFŘ osvobození od DPH uplatnit při poskytnutí hmotných darů plátcem přímo osobám ve třetí zemi, neboť se nejedná o vývoz zboží tak, jak jej popisuje § 66 zákona o DPH (s tímto názorem lze souhlasit). V neposlední řadě GFŘ uvedlo i čísla řádků daňového přiznání, ve kterých by měly být příslušné dodávky zboží reportovány.

Sazba DPH při dodání kontaktních čoček

Generální finanční ředitelství informovalo, že kontaktní čočky jsou zatříděny v kódu celní nomenklatury CN 90. V takovém případě, alespoň dle názoru GFŘ, podléhá jejich prodej 15% sazbě DPH, pokud jsou zdravotnickým prostředkem (což se jeví jako splněné jednoznačně). Zásadní je, že touto informací GFŘ odmítlo extenzivní výklad novely zákona o DPH účinné od ledna 2022, dle něhož by hypoteticky mohly kontaktní čočky spadat do některé z úhradových skupin dle zákona o VZP.

Osvobození dodávek plynu/elektřiny a pohonných hmot

Skupina poslanců předložila návrhy novel zákona o DPH, na jejichž základě by mohlo být dočasně zavedeno osvobození od DPH při dodání plynu nebo elektřiny (navrhovaná doba pro aplikaci osvobození činí 12 měsíců) a trvale pak osvobození od DPH při dodání pohonných hmot. Je sporné, zda tyto novely budou v legislativním procesu skutečně přijaty.

Judikatura SDEU

Opravy zboží v záruce

V případě **C-605/20 Suzlon Wind Energy Portugal** posuzoval Soudní dvůr EU provádění záručních oprav zboží přímo zákazníkem, kdy náklady na opravu tento zákazník vyúčtuje dodavateli zboží bez jakékoli marže. Dle SDEU poskytl zákazník dodavateli samostatnou službu a měl odvést DPH na výstupu. Dané rozhodnutí by mohlo změnit praxi v České republice právě v situacích, kdy si vady zboží opraví zákazník sám a vyžaduje od dodavatele kompenzaci nákladů.

Tomáš Brandejs

tbrandejs@deloittece.com

OECD a EU: Novinky ke dvoupilířovému systému

22. února 2022 OECD zveřejnila komentáře z veřejné konzultace k návrhu modelových pravidel pro definici zdanitelné přítomnosti v dané jurisdikci a rozdělování zisku spadajícího pod „Částku A“ v rámci prvního pilíře. Tyto komentáře pomohou členům Inkluzivního rámce s formulací příslušných pravidel.

Kompletní souhrn připomínek je dostupný na [webových stránkách](#) OECD.

Kromě toho jsou od 8. března 2022 na [webových stránkách OECD](#) rovněž dostupné komentáře z veřejné konzultace návrhu modelových pravidel pro stanovení základu daně v rámci „Částky A“ prvního pilíře.

Dále 14. března 2022 OECD rovněž zveřejnila dlouho očekávaný **komentář ke Globálním pravidlům proti erozi základu daně (GloBE)**. Komentář je doplněn [ilustrativními příklady](#).

V další fázi by měl Inkluzivní rámec OECD/G20 pro BEPS vypracovat tzv. implementační pravidla na podporu daňových orgánů při realizaci a administraci pravidel GloBE. V první etapě tohoto procesu je otevřena opět veřejná konzultace, jejímž cílem je shromáždit od zainteresovaných subjektů informace o záležitostech, které je třeba řešit v rámci procesu implementace. Připomínky lze zaslat nejpozději do 11. dubna 2022, veřejná konzultace k obdržným komentářům se bude konat na konci dubna 2022.

EU: Implementace Pilíře II se o rok odkládá Návrh směrnice, která má v rámci EU implementovat

Pilíř II (globální minimální daň) z dílny inkluzivního rámce OECD/G20 pro BEPS, byl jedním z témat diskutovaných na schůzce Rady pro hospodářské a finanční věci (Ecofin) dne 15. března 2022. Ministři financí z 27 členských států EU nebyli schopni jednohlasně odsouhlasit **kompromisní znění** návrhu směrnice pro implementaci Pilíře II (připravené pod francouzským předsednictvím) a další

schůzka v této věci byla naplánována na 5. dubna 2022. Kompromisní znění textu je první formální indikací, že **původní EU plán implementace se posune o jeden rok** (tj. do konce roku 2023 a 2024 v případě doplňkových pravidel UTPR).

Posunutí implementace nicméně umožňuje věnovat více času technickým nejasnostem a dalším problémům, které koncept modelových pravidel Pilíře II přináší. Jak již bylo zmíněno výše, dlouho očekávaný OECD komentář a příloha s příklady čítá přes 270 stran, což představuje fakticky první indikaci skutečného rozsahu globálního daňového režimu.

Komentář i ilustrativní příklady jsou nyní předmětem revizí a vyjádření odborné veřejnosti. O dalších podrobnostech vás budeme informovat.

Tereza Petrášová
tpetrasova@deloittece.com

Kateřina Krchnivá
kkrchniva@deloittece.com

Krátce z mezinárodního zdanění

Evropská komise: Plán řízení na rok 2022

Dne 7. března 2022 vydala Evropská komise pro oblast zdanění [Plán řízení na rok 2022](#). Hlavní kroky tohoto plánu jsou v souladu s dříve zveřejněným [Pracovním programem Komise na rok 2022](#). Plán definuje pět základních priorit Generálního ředitelství pro daně a celní unii, a to: 1) Provedení reformy daně z příjmu právnických osob; 2) podpora Zelené dohody EU; 3) reforma celní unie; 4) ochrana finančních zájmů EU a 5) modernizace daňové a celní správy.

OECD: Únorový report pro G20

Dne 18. února 2022 zveřejnil generální tajemník OECD [Daňovou zprávu](#) adresovanou ministrům financí a guvernérům centrálních bank skupiny G20, která poskytuje aktuální informace o tématech, včetně shrnutí práce Inkluzivního rámce G20/OECD pro BEPS v oblasti dvoupilířového systému k řešení daňových výzev vyplývajících z digitalizace ekonomiky. Zpráva rovněž poskytuje aktuální informace o implementaci pravidel BEPS, vývoji v oblasti daňové transparentnosti a pokroku dosaženém při podpoře rozvojových jurisdikcí za účelem budování udržitelných základů daňových příjmů.

Belgie: Plán daňových kontrol převodních cen na rok 2022

Národní tým pro kontrolu převodních cen (TP) belgické finanční správy zahájil cyklus kontrol pro rok 2022. Společnosti podléhající daňové kontrole převodních cen v roce 2022 budou vybrány na základě výsledků analýzy posouzení rizik provedené softwarem „MANTRA“ finanční správy. Ve výběrovém řízení bude posouzen soulad s belgickými požadavky na dokumentaci převodních cen. Poplatník může být pro daňovou kontrolu vybrán s vyšší pravděpodobností, pokud neodevzdal formulář k převodním cenám nebo podal formulář obsahující neúplné informace či podal

nesprávný formulář nebo pokud podal formulář s prodlením. Na rozdíl od předchozích let budou vybrané společnosti nejprve pozvány na předkontrolní schůzku, jejímž cílem bude získat základní přehled o fungování společnosti.

Španělsko: Informační povinnost je porušením volného pohybu kapitálu, rozhodl Soudní dvůr Evropské unie

Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) rozhodl ve věci [C-788/19](#) z 27. ledna 2022, že doměrek daně ve výši 150 % a paušální sankce za nedodržení nebo částečné či opožděné splnění povinnosti poskytnout správcům daně informace o majetku a právech držení v jiných členských státech EU nebo EHP jsou nepřiměřené a nezaručují volný pohyb kapitálu, čímž představují porušení článku 63 Smlouvy o fungování Evropské unie a článku 40 Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Zavádí totiž rozdílný informační přístup ke kapitálovému majetku vlastněnému osobami povinnými k dani ve Španělsku, kdy je pro takový kapitálový majetek umístěný v zahraničí třeba splnit informační povinnost, zatímco pro majetek nacházející se na území Španělska nikoli.

Tereza Petrášová
tpetrasova@deloittece.com

Kateřina Krchnivá
kkrchniva@deloittece.com

Pozor na pokuty související s kontrolním hlášením

Krajský soud v Praze vydal nedávno pozitivní rozsudek pro plátce DPH ve věci pokuty za kontrolní hlášení. V rozsudku 43 Af 6/2020-37 soud posuzoval, zda je podání kontrolního hlášení v XML neúčinné v situaci, kdy je v kolonce „Ulice“ omylem uvedeno číslo popisné sídla plátce DPH.

Jedná se tedy pouze o formální překlep, který se v praxi může stát v podstatě každému. Správce daně však uložil plátcí DPH pokutu ve výši 50 tis. Kč podle § 101h odst. 1 písm. d) zákona o DPH, protože původní podání bylo vyhodnoceno jako neúčinné a nové kontrolní hlášení za období nebylo podáno ani v náhradní lhůtě na základě výzvy.

Krajský soud v Praze uvedl, že „v souladu se závěry obsaženými v rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 22 Af 19/2020-46 má zdejší soud za to, že neúčinnost předvídaná v § 101a odst. 4 zákona o DPH nastává pouze ve spojení s nedostatky formy (kam náleží i struktura, tj. vnitřní uspořádání podání), nikoliv s nedostatky obsahu takového podání. Toto rozlišování je navíc patrné i z textu § 101g odst. 2 zákona

o DPH týkajícího se právě obsahových nedostatků kontrolního hlášení.“ Odvolací finanční ředitelství podalo ve věci kasační stížnost, takže spor bude nyní posuzován Nejvyšším správním soudem.

V případě, že byste obdrželi od správce daně platební výměr na pokutu kvůli porušení povinností ve věci kontrolního hlášení, je vhodné zvážit, zda byla pokuta stanovena v souladu se zákonem o DPH a právními principy, a případně se bránit formou odvolání či následného soudního sporu. Další možnou cestou je požádání o prominutí podle pokynu Generálního finančního ředitelství (Pokyn GFŘ-D-29 k prominutí pokut za nepodání kontrolního hlášení). Rádi vám v této oblasti budeme asistovat.

Alena Wágner Dugová
adugova@deloittece.com

Finanční úřady mohou při daňových kontrolách přistoupit i k analýze webu a sociálních sítí

Správci daně mají v současné digitální době celou řadu informačních zdrojů, ze kterých mohou při kontrolách čerpat. A nejde ani z daleka pouze o podklady, které poskytují daňové subjekty na základě žádosti – důležitou roli hrají i zdroje veřejné, kam spadají nejrůznější rejstříky a evidence, ale například i firemní webové stránky a sociální sítě. Jak s těmito informacemi správci daně při kontrolách nakládají? A jaké informace si mohou od firem a organizací vyžádat?

Informační zdroje správce daně, mezinárodní spolupráce úřadů a firem, přeshraniční výměna informací nebo budoucnost digitalizace daňové správy. To byla jen některá z dlouhé řady témat našeho únorového semináře se specialisty na daňové spory. V rámci jednoho z panelů jsme se zaměřili na to, z jakých zdrojů může správce daně čerpat informace při daňové kontrole a jak se na ni mohou kontrolované subjekty připravit.

Příspěvky na sociálních sítích jako jeden ze zdrojů informací pro správce daně

Po zahájení kontroly směřují první kroky správce daně typicky k veřejným zdrojům informací. Mezi ty nejběžnější patří například obchodní a živnostenské rejstříky, evidence skutečných majitelů, registr plátců DPH a řada dalších. Podobnou informační funkci plní i povinně zveřejňované dokumenty například ve sbírkách listin (zejm. výroční zprávy) či databázích ekonomických informací (Amadeus, TP Catalyst apod.).

Všechny výše jmenované zdroje jsou dostupné široké veřejnosti, což je skutečnost, které by měly využít zejména samotné firmy a organizace, které daňová kontrola čeká. Znalost vlastní informační stopy může účinně pomoci v předcházení případných nedorozumění a problémů.

I na straně správce daně mohou v rámci kontroly a souvisejících procesů nastat různá pochybení. Zvláště pak v obdobích, kdy je kontrolní činnost úřadů vyšší než obvykle. [Přečtěte si náš článek](#), ve kterém popisujeme, co může být nesprávným úředním postupem a jak se v takové situaci mohou kontrolované firmy bránit.

Množství a podoba informací v evidencích či rejstřících je unifikovaná a vychází z právních předpisů. Co však mohou kontrolované subjekty přímo ovlivnit, je jejich vlastní prezentace na internetu. Co bude umístěno na webových stránkách nebo jaké informace firma sdílí na sociálních sítích, je plně v její rukou. I v tomto případě je však přesnost a správnost informací velmi důležitá, neboť mohou být použity jako relevantní zdroj v rámci kontroly. Firmy se také nemohou spoléhat na případné promazání obsahu před návštěvou z finančního úřadu – jednak tato činnost sama o sobě budí podezření, jednak změny webových stránek lze (například s pomocí archivačních služeb) do značné míry zpětně dohledat.

Firmy musí v rámci daňové kontroly odpovídat na všechny související dotazy

V rámci daňové kontroly správce daně zkoumá řadu dokumentů, kterými sám nebo jiné veřejné orgány disponují, například příznání k DPH, kontrolní a souhrnná hlášení, měsíční přehledy VZP/OSSZ, finanční výkazy a mnoho dalších.

Specifickým typem informačního zdroje jsou dotazy správce daně. Dotazy jsou v praxi pokládány téměř jakýmkoliv způsobem – e-mailem, telefonicky, komunikační aplikací apod. Mohou mít tedy zdánlivě neformální charakter, pro jejich případné použití v rámci analýzy nebo coby důkaz je však podstatná zpětná dohledatelnost dotazu a odpovědi. Samozřejmostí je povinnost kontrolovaného subjektu na položené dotazy odpovědět a poskytnout požadovanou informaci, případně dodat potřebné dokumenty, pokud jsou nezbytné pro správu daní.

Příklady dotazů, které může správce daně položit v rámci kontroly srážkové daně u dividend:

- Kdo má dispoziční práva k účtům u mateřské společnosti?
- Z jakých výnosů sestával roční úhrn čistého obratu mateřské společnosti?
- Proč je funkční měnou zahraniční mateřské společnosti CZK?
- Kdo jsou osoby odpovědné za schvalování a zadávání plateb?
- Jak probíhala valná hromada u mateřské společnosti? Kdo byl přítomen? Kdo byl zastupován na základě plné moci?

Rychlost mezinárodní spolupráce a digitalizace

Získávání a ověřování informací může v rámci daňové kontroly [probíhat i přeshraničně](#), pokud firma působí i v zahraničí, spolupracuje s obchodními partnery z cizích zemí a podobně. Zatímco v minulosti se jednalo o zdoluhavý proces, který vyžadoval hodně času, ochotu a aktivitu všech zúčastněných, dnes je režim výměny informací částečně automatizovaný, a i standardní výměna informací na dožádání je rychlejší. Doba pro zodpovězení dotazů, proces dokazování a podobně se tak zkracuje na řady měsíců.

Této situaci pomohlo především využívání moderních (nejen komunikačních) technologií napříč obory, oblast daní nevyjímaje. Digitalizace veřejné správy, automatizace reportingu, rozvoj online finanční správy – to jsou jen některé z mnoha trendů, které významně promění daňové kontroly i do budoucna.

Tereza Petrášová
tpetrasova@deloittece.com

Jiří Kappel
jkappel@deloittece.com

Daňové povinnosti – duben 2022

Duben		
pátek 1.	daň z příjmů	podání vyúčtování daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně za zdaňovací období 2021
		podání papírového přiznání k dani z příjmů a úhrada daně za rok 2021, nemá-li poplatník povinný audit a přiznání zpracovává a předkládá sám
pondělí 11.	spotřební daň	splatnost daně za únor 2022 (mimo spotřební daně z lihu a daně ze surového tabáku)
úterý 19.	daň silniční	záloha na daň za 1. čtvrtletí 2022
středa 20.	Intrastat	podání hlášení do Intrastatu za březen 2022 – elektronická forma
	daň z příjmů	měsíční odvod úhrnu sražených záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti
		splatnost paušální zálohy
	daň z hazardních her	daňové přiznání a splatnost daně za 1. čtvrtletí 2022
daň z přidané hodnoty	daňové přiznání a daň za 1. čtvrtletí a za březen 2022	
	splatnost daně za 1. čtvrtletí a za březen 2022	
	souhrnné hlášení za 1. čtvrtletí a za březen 2022	
	kontrolní hlášení za 1. čtvrtletí a za březen 2022	
pondělí 25.	energetické daně	daňové přiznání a splatnost daně z plynu, pevných paliv a elektřiny za březen 2022
spotřební daň	daňové přiznání za březen 2022 a splatnost daně ze surového tabáku za březen 2022	
	daňové přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně za březen 2022 (pokud vznikl nárok)	
	splatnost daně z lihu za únor 2022	
sobota 30.	daň z přidané hodnoty	daňové přiznání a splatnost daně k OSS za březen a 1. čtvrtletí 2022

Daňové povinnosti – květen 2022

Květen		
		odvod daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně za březen 2022
pondělí 2.	daň z příjmů	podání přiznání k dani a úhrada daně za rok 2021, pokud daňové přiznání nebylo podáno v základní lhůtě podle § 136 odst. 1 daňového řádu a podání daňového přiznání bude učiněno elektronicky
	energetické daně	podání oznámení o splnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv a splatnost související jistoty
úterý 10.	spotřební daň	splatnost daně za březen 2022 (mimo spotřební daně z lihu a daně ze surového tabáku)
úterý 17.	Intrastat	podání hlášení do Intrastatu za duben 2022 – elektronická forma
pátek 20.	daň z příjmů	měsíční odvod úhrnu sražených záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti splatnost paušální zálohy
		daňové přiznání a daň za duben 2022
	daň z přidané hodnoty	splatnost daně za duben 2022 souhrnné hlášení za duben 2022 kontrolní hlášení za duben 2022
středa 25.	energetické daně	daňové přiznání a splatnost daně z plynu, pevných paliv a elektřiny za duben 2022 splatnost daně z lihu za březen 2022
	spotřební daň	daňové přiznání za duben 2022 a splatnost daně ze surového tabáku za duben 2022 daňové přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně za duben 2022 (pokud vznikl nárok)
	daň z nemovitých věcí	splatnost 1. splátky daně (poplatníci s daní vyšší než 5 000 Kč s výjimkou poplatníků provozujících zemědělskou výrobu a chov ryb) splatnost celé daně (poplatníci s výší daně do 5 000 Kč včetně)
úterý 31.	daň z příjmů	odvod daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně za duben 2022
	daň z přidané hodnoty	daňové přiznání a splatnost daně k OSS za duben 2022

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z daňového oddělení společnosti Deloitte nebo s jedním z následujících odborníků:

Přímé daně

Miroslav Svoboda
msvoboda@deloittece.com

Marek Romancov
mromancov@deloittece.com

Tomas Seidl
tseidl@deloittece.com

Roman Ženatý
rzenaty@deloittece.com

Imigrace

Tereza Kavan Klimešová
tklimesova@deloittece.com

Nepřímé daně

Adham Hafoudh
ahafoudh@deloittece.com

Radka Mašková
rmaskova@deloittece.com

Kontrolní hlášení

Jaroslav Beneš
jbenes@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Čeká nás změna v přístupu k uplatňování daňových odpisů „v nejvyšší možné míře“ u příjemců investičních pobídek?

Krajský soud v Brně vydal v prosinci loňského roku velmi zajímavý rozsudek, který oproti zažité praxi připustil, že příjemce investiční pobídky ve formě slevy na dani není vázán povinností uplatnit tzv. zvýšený odpis v prvním roce odpisování.

Dle zákona o daních z příjmů má příjemce investičních pobídek povinnost uplatňovat odpisy v nejvyšší možné míře. Dle výkladu Koordinačního výboru KDP ČR a finanční správy je splnění podmínky maximálního uplatnění daňových odpisů podmíněno uplatněním mimo jiné sazeb pro zvýšený odpis v prvním roce odpisování.

V řešeném sporu správce daně dle zažité praxe vyžadoval aplikaci zvýšených odpisů v prvním roce odpisování, a snížil tak u příjemce investiční pobídky uplatněný nárok na slevu na dani, neboť při odpisování majetku uplatnil způsob rovnoměrného odpisu při použití standardních odpisových sazeb.

Co uvedl Krajský soud v Brně?

Podle názoru Krajského soudu v Brně má poplatník na začátku při pořízení určitého hmotného majetku možnost volby mezi dvěma základními způsoby odpisování, tj. rovnoměrnými a zrychlenými. Další volby, které činí ostatní poplatníci v průběhu odpisování, tj. zvolit menší odpis u rovnoměrných odpisů a prodloužení doby odpisování, popř. odpisy přerušit, není u příjemců investičních pobídek možná, a to proto, že by tímto způsobem nepřípustně snižovali svůj základ daně. Zákon tedy dává poplatníkovi v režimu investičních pobídek volbu způsobu odepisování, kde však musí z principu věci uplatnit odpisy v maximální možné výši. Tato podmínka se ovšem nevztahuje na výběr varianty rovnoměrného

odpisu. Jednotlivé varianty rovnoměrného odpisu se od sebe neliší ani délkou odpisování, ani celkovou odepisanou částkou. Částka je pouze odlišně rozkládána do jednotlivých let. V prvním roce je odpisová sazba u zvýšeného odpisu oproti klasickému odpisováním vyšší, avšak v následujících letech naopak nižší. Legislativa nevyžaduje, aby vyšší odpisy byly uplatněny v nejbližším zdaňovacím období. Jinými slovy výběrem konkrétní varianty rovnoměrného odpisu nemůže poplatník v konečném efektu nepřípustně ovlivňovat základ daně, a proto není nutné poplatníka normovat v tom, aby v prvním roce odepisování uplatňoval zvýšený daňový odpis.

Dle Krajského soudu v Brně varianty rovnoměrného odpisování tedy představují jakési „podzpůsoby“ rovnoměrného odpisování a po výběru jednotlivého podzpůsobu a aplikace maximální sazby poplatník splňuje závazek nositele investičních pobídek uplatnit odpisy celkově „v nejvyšší možné míře“. Což je tedy závěr v rozporu se závěry výše zmíněného koordinačního výboru a dosavadní správní praxe.

Rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství Krajský soud zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Můžeme tedy očekávat, že kauza povinnosti uplatňovat zvýšený daňový odpis u příjemců investičních pobídek se bude projednávat dále. Budeme vás informovat o jejím dalším průběhu.

Daniela Hušáková
dhusakova@deloittece.com

Kontakty

V případě, že se Vás tato problematika dotýká, rádi Vám poskytneme podrobné informace. Prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Dotace CZ

Luděk Hanáček

lhancek@deloittece.com

Antonín Weber

antoweber@deloittece.com

Dotace a investiční pobídky SK

Martin Rybar

mrybar@deloittece.com

Investiční pobídky

Daniela Hušáková

dhusakova@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.

Churchill I

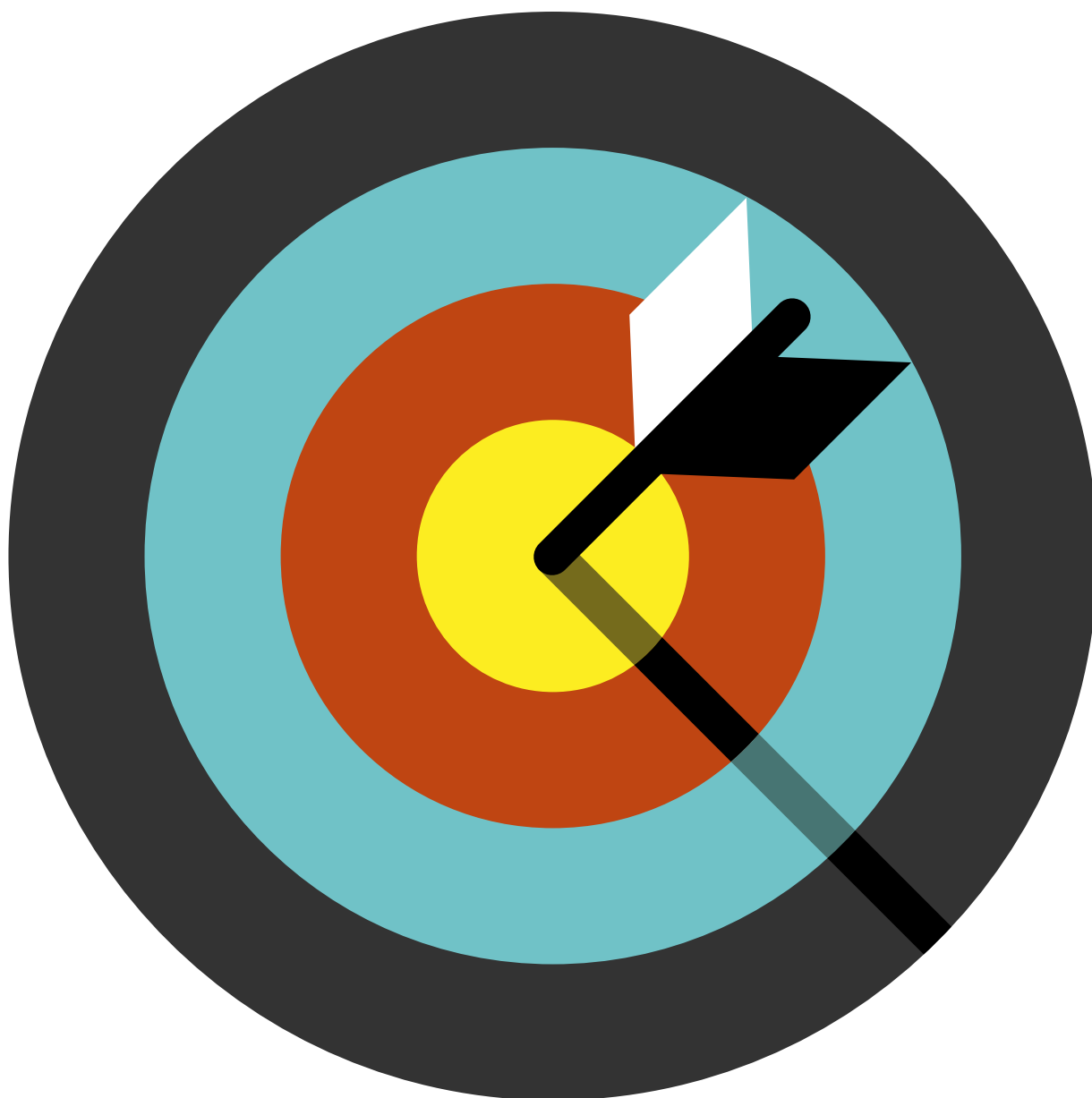
Italská 2581/67

120 00 Praha 2 – Vinohrady

Česká republika

Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

dReport: Březen 2022

Zalistujte si v pravidelném přehledu účetních novinek.

Interpretaci NÚR se opět dostalo uznání od Nejvyššího správního soudu

V polovině tohoto února, tedy právě ve chvíli, kdy má většina společností rozpracovanou účetní závěrku, dospěl Nejvyšší správní soud k rozhodnutí v účetně-daňovém sporu, týkajícím se přepočtu cizoměnových záloh.

Ve svém rozsudku ze dne 14. 2. 2022, [čj. 4 Afs 170/2021 - 35](#), cituje Nejvyšší správní soud nejen hlavní zásady vedení účetnictví dle zákona o účetnictví, ale i Interpretaci Národní účetní rady I-43 Poskytnuté zálohy v cizí měně schválenou v říjnu 2020 a již poněkoličastěji tak akceptuje interpretace NÚR jako hodnotný zdroj doplňující účetní legislativu.

O co konkrétně šlo?

Jádrum sporu byla povinnost daňového poplatníka přepočítat k rozvahovému dni zálohy v cizí měně kurzem vyhlášeným ČNB. Konkrétně šlo o poskytnuté zálohy na pořízení dlouhodobého majetku, které se poplatník rozhodl nepřeceňovat, jelikož nepředpokládal, že by kdy v budoucnu došlo k jejich vrácení. Správce daně při daňové kontrole vyhodnotil tento postup jako nesprávný a doměřil poplatníkovi kurzové zisky a s tím související daň. Dle správce daně je totiž nutné poskytnuté zálohy považovat za pohledávky a z nich vzniklý kurzový rozdíl účtovat jako výnos/náklad. Podané odvolání k Odvolacímu finančnímu ředitelství bylo zamítnuto, a poplatník se proto rozhodl bránit u Krajského soudu v Ústí nad Labem.

Krajský soud rozhodl spor ve prospěch daňového poplatníka a vrátil věc správci daně k dalšímu posouzení. Dospěl totiž k závěru, že zálohy poskytnuté za účelem pořízení dlouhodobého hmotného majetku nejsou pohledávkami, neboť s nimi není přímo spojeno právo požadovat finanční plnění. Zaplacené zálohy mají dle soudu spíše charakter částečného splnění dluhu plynoucího z kupní smlouvy a nespádají tak mezi majetek a závazky podléhající povinnosti přeceňování k rozvahovému dni. Přecenění těchto záloh navíc dle Krajského soudu odporuje poctivému a věrnému zobrazení předmětu účetnictví, neboť jde o částky již vydané, které bez existence dalších skutečností poplatník nebude vracet a nenese tak žádné kurzové riziko.

Proti tomuto rozsudku podal správce daně kasační stížnost a případ se tak dostal až k Nejvyššímu správnímu soudu. Ten se zabýval zejména otázkou, zda zálohy na pořízení majetku v cizí měně představují pohledávky a podléhají tak povinnému přecenění, nebo zda účetně tvoří součást dlouhodobého majetku a přeceňovat by se neměly. Jelikož otázka cizoměnových záloh není v současné legislativě konkrétně upravena, rozhodl se soud opřít svou argumentaci o hlavní zásadu vedení účetnictví, tedy věrný a poctivý obraz.

V tomto kontextu NSS chápe přeceňování některých aktiv a závazků aktuálním kurzem jako účetní zachycení kurzového rizika plynoucího z budoucích peněžních toků a svůj názor podporuje citací Interpretace I-43 Poskytnuté zálohy v cizí měně. Ta uvádí, že aktiva a závazky, které nevyjadřují směrem do budoucna očekávaný peněžní tok (např. pozemky a budovy, zásoby, náklady a výnosy příštích období nebo právě uhrazené zálohy, které nebudou v budoucnu vráceny) neznamenaají pro společnost žádné kurzové riziko, a proto by neměly být přepočítávány závěrkovým kurzem.

Na základě těchto argumentů se Nejvyšší správní soud ztotožnil s rozhodnutím krajského soudu, že u zaplacené zálohy na pořízení dlouhodobého majetku v cizí měně není důvod vyžadovat její přeceňování. Naopak, v zájmu věrnosti je nezbytné, aby tyto zálohy přeceňovány nebyly. Výjimku by pak představovala situace, kdy je s ohledem na konkrétní okolnosti pravděpodobné, že záloha bude vrácena. K posouzení takové pravděpodobnosti využívá NSS opět citaci Interpretace I-43, která jako příklady indikace vrácení zálohy uvádí např. prodlení v dodání, vedený spor s dodavatelem nebo doložené informace od dodavatele, že k plnění nedojde. V takovém případě je poskytnutá záloha cizoměnovou pohledávkou a měla by být k datu účetní závěrky přeceněna aktuálním kurzem.

Jaké má rozhodnutí dopady do budoucích účetních závěrek?

Positivní zprávou je, že se do dříve legislativně neupravené oblasti cizoměnových záloh konečně vneslo nějaké světlo. A co víc, Interpretace I-43, reprezentující současnou nejlepší praxi, už nestojí pouze na odborném názoru Národní účetní rady, ale i poměrně směřodatném judikátu NSS. Řešení dle interpretace je rovněž kompatibilní s řešením podle IFRS, které se dotýká mnoha účetních jednotek, například se zahraničním vlastníkem, které sestavují reportingový balíček pro konsolidaci podle IFRS.

Účetním jednotkám tedy Interpretace I-43 ukládá posoudit, zda jimi vykazované cizoměnové zálohy vyjadřují směrem do budoucna očekávaný peněžní tok, tedy zda existuje pravděpodobnost jejich vrácení. V případě, že je vrácení zálohy pravděpodobné, a plyne z ní tak kurzové riziko, je nutné ji k datu účetní závěrky přepočítat aktuálním kurzem ČNB. V opačném případě záloha nepředstavuje žádné kurzové riziko a jejím přeceněním by byla porušena zásada věrného a poctivého obrazu účetnictví. Příkladem vratných záloh, které mohou vést k nutnosti přecenění, jsou bezpečnostní kauce v cizí měně – například na nájmy, pokud jsou tyto vratné na konci nájmu – nikoliv v situacích, kdy se mohou započíst například na poslední splátku nájemného.

V každém případě je však k takové úvaze třeba vést podrobnou dokumentaci, protože účetní jednotky budou muset správnost účtování nebo neúčtování kurzových rozdílů správci daně v rámci daňové kontroly prokázat.

Zároveň si dovoluujeme upozornit, že v únoru 2022 Národní účetní rada schválila Interpretaci I-47 Přijaté zálohy v cizí měně. Řešení v této interpretaci je zrcadlově analogické s řešením v Interpretaci I-43.

Iva Macháčová

imachacova@deloittece.com

Problematika účetního výkaznictví dle IFRS v souvislosti s válečným konfliktem

Dne 17. března 2022 vydala globální kancelář Deloitte 26stránkovou publikaci s názvem „IFRS in Focus – Financial Reporting Considerations Related to the Russia-Ukraine War“ (Problematika účetního výkaznictví v souvislosti s válečným konfliktem mezi Ruskem a Ukrajinou).

Geopolitická situace ve východní Evropě se vyostřila 24. února 2022 v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu. Válečný konflikt mezi oběma zeměmi se nadále vyvíjí, jak pokračují vojenské aktivity a jsou uvalovány další sankce.

Aktuální situace ovlivňuje účetní jednotky, které působí v Rusku, na Ukrajině nebo v sousedních zemích (např. v Bělorusku) nebo které obchodují s jejich protistranami, konflikt pochopitelně ovlivňuje ekonomické a globální finanční trhy a zhoršuje stávající ekonomické problémy, mezi něž patří například růst inflace a narušení globálního dodavatelského řetězce. Vzhledem k širšímu dopadu na tyto makroekonomické podmínky bude mnoho společností na celém světě nuceno zvážit dopady i na některé otázky účetnictví a účetního výkaznictví.

IFRS in Focus se zabývá některými klíčovými dopady aktuální situace, které by účetní jednotky měly vzít v úvahu, a sice:

- Přerušování nebo zastavení výroby v postižených oblastech a sousedních zemích
- Poškození nebo ztráta zásob a dalších aktiv
- Uzavření silnic a zařízení v postižených oblastech
- Narušení dodavatelského řetězce a cestování ve východní Evropě
- Kolísání cen komodit a měn
- Narušení bankovních systémů a kapitálových trhů
- Pokles tržeb a zisků podniků v postižených oblastech
- Zvýšené náklady a výdaje
- Kybernetické útoky

Je důležité, aby účetní jednotky zvážily své přímé i nepřímé vystavení dopadům války a zvážily dopady na finanční účetnictví a výkaznictví, jichž může být mnoho, zejména pro účetní jednotky s významnými dceřinými společnostmi, provozovny, investicemi, smlouvami nebo společnými podniky na Ukrajině a v Rusku. S účetními problémy se mohou potýkat také společnosti, které mají významné dodavatele, prodejce nebo zákazníky na Ukrajině nebo v Rusku, a také společnosti, které poskytují úvěry subjektům v těchto zemích nebo si od nich půjčují. Celková ekonomická nejistota a negativní dopady na globální ekonomiku a významné finanční trhy vyplývající z aktuálního konfliktu se pravděpodobně dotknou i účetních jednotek, které na Ukrajině nebo v Rusku nejsou přímo angažovány.

Publikace v angličtině je k dispozici [zde](#).

Zdroj: [IFRS in Focus — Financial reporting considerations related to the Russia-Ukraine War \(iasplus.com\)](#)

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Úpravy standardu IAS 1 přijaty pro použití v Evropské unii

Dne 2. března 2022 přijala Evropská komise pro použití v Evropské unii úpravy standardu IAS 1 *Sestavování a zveřejňování účetní závěrky* a Stanoviska k aplikaci IFRS č. 2: *Úsudky o významnosti (materialitě) pod názvem Zveřejňování účetních pravidel*. Datum účinnosti úprav IAS 1 v Evropské unii je stejné jako datum účinnosti stanovené radou IASB (účetní období začínající dne 1. ledna 2023 nebo později).

Úpravy standardu IAS 1 byly vydány v únoru 2021. Úpravy pozměňují požadavky standardu IAS 1 na zveřejňování účetních politik. Účetní jednotka je nyní povinna zveřejňovat významné (materiální) informace o svých účetních pravidlech namísto podstatných účetních pravidel.

Další úpravy IAS 1 vysvětlují, jak může účetní jednotka určit významné (materiální) informace o účetních pravidlech. Byly doplněny příklady ilustrující, kdy jsou informace o účetních pravidlech významné (materiální).

Na podporu těchto úprav vypracovala Rada IASB také pokyny a příklady, které vysvětlují a ukazují použití „čtyřstupňového procesu stanovení významnosti (materiality)“ popsaného ve Stanovisku k aplikaci IFRS č. 2.

Detailní informace o úpravách IAS 1 jsme přinesli v našich [Účetních novinkách v březnu 2021](#).

Zdroj: www.iasplus.com

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Úpravy standardu IAS 8 přijaty pro použití v Evropské unii

Dne 2. března 2022 přijala Evropská komise pro použití v Evropské unii úpravy standardu IAS 8 *Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby* pod názvem *Definice účetních odhadů*. Datum účinnosti úprav IAS 8 v Evropské unii je stejné jako datum účinnosti stanovené radou IASB (účetní období začínající dne 1. ledna 2023 nebo později).

Úpravy standardu IAS 8 byly vydány v únoru 2021. Součástí úprav je nahrazení definice změny účetních odhadů definicí účetních odhadů. Podle nové definice jsou účetní odhady „peněžní částky v účetní závěrce, které jsou předmětem nejistoty při oceňování“.

Rada IASB upřesňuje, že změna v účetním odhadu, která vyplývá z nových informací či nového vývoje, není opravou chyby. Dopady změny vstupních údajů či oceňovací metody použité při tvorbě účetního odhadu jsou změnami v účetních odhadech, pokud se nejedná o opravy chyb za předchozí období

Detailní informace o úpravách IAS 8 jsme přinesli v našich [Účetních novinkách v březnu 2021](#).

Zdroj: www.iasplus.com

Jitka Kadlecová

jkadlecova@deloittece.com

Stav schvalování IFRS v Evropské unii

Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) aktualizovala svou zprávu, v níž je popisován stav schvalování všech IFRS, tj. standardů, interpretací a jejich úprav, naposledy 25. března 2022.

Na schválení Evropské komise k použití v Evropské unii čekaly k 29. březnu 2022 následující dokumenty rady IASB:

Úpravy

- Úprava standardů IFRS 10 a IAS 28 *Prodej nebo vklad aktiv mezi investorem a jeho přidruženým či společným podnikem* (vydáno v září 2014)
- Úprava standardu IFRS 17 *Prvotní aplikace IFRS 17 a IFRS 9 – Srovnávací informace* (vydáno v prosinci 2021)
- Úpravy standardu IAS 1 *Klasifikace závazků jako krátkodobé a dlouhodobé a Klasifikace závazků jako krátkodobé nebo dlouhodobé – odložení data účinnosti* (vydáno v lednu 2020 a v červenci 2020)
- Úpravy standardu IAS 12 *Odložená daň související s aktivy a závazky vyplývajícími z jediné transakce* (vydáno v květnu 2021)

[Zpráva o schvalování IFRS v EU](#)

Jitka Kadlecová

jkadlecova@deloittece.com

Otázky účetního výkaznictví v souvislosti s válečným konfliktem z pohledu US GAAP

Dne 14. března 2022 vydal Deloitte upozornění s názvem Financial Reporting Alert 22-1 v souvislosti s dopady současného válečného konfliktu mezi Ukrajinou a Ruskem na účetní výkaznictví. Upozornění se blíže zabývá relevantními dopady na účetnictví a výkaznictví, jež je třeba v souvislosti s tímto konfliktem reflektovat, a to včetně informací předkládaných Komisi pro kontrolu cenných papírů Spojených států (SEC).

Účetní jednotky budou muset v důsledku konfliktu řešit dopady na obdobné oblasti, ať již účtují podle US GAAP, nebo IFRS. Pohled IFRS jsme blíže popsali v článku Problematika účetního výkaznictví dle IFRS v souvislosti s válečným konfliktem, v němž jsme představili novou publikaci Deloitte o důsledcích válečného konfliktu ve vztahu k IFRS.

Upozornění 22-1 se však konkrétně týká osob předkládajících informace SEC a zabývá se specifickými otázkami účetních pravidel US GAAP, výkaznictvím a zveřejňovanými informacemi s odkazem na kodifikaci FASB a další relevantní zdroje výkazního rámce US GAAP i relevantními faktory, které mají dopad na rámec interních kontrol.

Publikace na 51 stranách rozpracovává řadu oblastí, které aktuální konflikt s největší pravděpodobností ovlivní. Autoři předpokládají, že společnosti budou mimo jiné řešit následující všudypřítomná a náročná témata:

- Narušení dodavatelského řetězce
- Příprava odhadů budoucích peněžních toků
- Zpětná získatelnost a snížení hodnoty aktiv
- Ztráta kontroly, schopnost uplatňovat významný vliv nebo zastavení provozu
- Zahraniční měna
- Následné události
- Schopnost účetní jednotky pokračovat v činnosti

Publikace společně pomáhá posoudit dopad na jednotlivé případy a čtenářům je k dispozici na [webových stránkách IASplus](#).

Tato záležitost vyžaduje pozornost a zároveň je jako následná událost relevantní pro všechny dosud nezveřejněné účetní závěrky za účetní období končící v roce 2021. Zohlednění dopadů bude pravděpodobně ještě náročnější pro účetní závěrky s rozvahovým dnem po 24. únoru 2022.

Zdroj: [Financial Reporting Alert 22-1 — Financial Reporting Considerations Arising From the Russia-Ukraine War \(iasplus.com\)](#)

Gabriela Jindříšková
gjindriskova@deloittece.com

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z auditního oddělení společnosti Deloitte, s odbornou skupinou Deloitte na adrese CZ_Technical-Desk@deloittece.com nebo s jedním z následujících odborníků:

České účetnictví

Miroslav Zígáček
mzigacek@deloittece.com

IFRS a US GAAP

Martin Tesař
mtesar@deloittece.com

Soňa Plachá
splacha@deloittece.com

Gabriela Jindříšková
gjindriskova@deloittece.com

Deloitte Audit s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

dReport: Březen 2022

Zalistujte si v pravidelném přehledu právních novinek.

Anketa Zákon roku: Digitalizace notářské činnosti

V letošním ročníku ankety Zákon roku, kterou již řadu let pořádá advokátní kancelář Deloitte Legal, byla jako jeden z pěti předpisů nominována rovněž novela notářského řádu týkající se digitalizace notářské činnosti. Novela implementuje evropskou směrnici přijatou v roce 2019, která uložila členským státům povinnost umožnit založení kapitálových obchodních společností online. Obsahuje ale i řadu dalších vylepšení, jak přiblížit notářskou činnost občanům a usnadnit jim komunikaci s notářem. Pojďme se blíže podívat na ty zásadní.

Velkou novinkou je možnost sepsat vybrané notářské zápisy bez osobní přítomnosti u notáře. Tímto způsobem lze, jak již bylo zmíněno, založit obchodní společnost. Na dálku ale lidé zařídí i další úkony potřebné při fungování společností (např. konání valné hromady). Notářská komora ČR za tímto účelem zřídila virtuální prostor, kde se uživatelé poptávající tuto službu mohou s notářem na dálku spojit. Uživatelé se do systému přihlásí prostřednictvím bankovní identity nebo identity občana. V současné době je sice pro využití této služby třeba vlastnit elektronický podpis, tento požadavek by měl ale do budoucna odpadnout a elektronický podpis by mohl notář uživateli zřídit při samotné telekonferenci. Rovněž platba notářských poplatků probíhá online přes platební bránu.

Připomeňte si také další zákon nominovaný v letošním ročníku ankety Zákon roku a [přečtěte si článek](#), v němž jsme vám blíže představili nový stavební zákon.

Tuto „virtuální schůzku“ je možné si domluvit předem s konkrétním notářem. Pokud však uživatel nevyžaduje konkrétního notáře, může specifikovat své požadavky (např. region, jazyková vybavenost notáře) a systém se automaticky spojí s několika notáři, kteří jsou aktuálně přihlášení do systému a splňují zadaná kritéria k vyřízení daného požadavku.

Další novinkou, kterou novela přináší, je zavedení evidence všech podpisů, které byly v ČR notářsky ověřeny, a sbírky notářských zápisů, které byly sepsány. Do těchto evidencí může každý nahlížet, aby si ověřil, zda byl určitý notářský zápis skutečně sepsán nebo podpis ověřen (bez přístupu k obsahu konkrétního dokumentu). Je tak posílena ochrana proti možným podvodným jednáním.

Notáři nyní rovněž mohou legalizovat i elektronický podpis. Možnost ověřit pravost elektronického podpisu je velice přínosná, jelikož elektronické podpisy trpí v čase z hlediska udržování kredibility. Pokud

tedy existuje veřejně dostupná evidence, zda daný elektronický podpis vznikl, nebo ne, tento problém se částečně zmírní.

Zapojte se do ankety Zákon roku i vy a [hlasujte](#) pro jeden z pěti nominovaných zákonů, který měl podle vás nejpříznivější dopad na stabilizaci podnikatelské prostředí v ČR.

Díky novele může také Notářská komora vydávat apostily (vyšší ověřování veřejných listin pro účely jejich použití v zahraničí) k dokumentům, které byly vydány nebo ověřeny notářem. Tato agenda doposud spadala pod Ministerstvo spravedlnosti. Občané tak již nemusí o apostily žádat osobně v Praze nebo korespondenčně s dlouhými lhůtami pro vyřízení žádosti, ale mohou apostilu získat i na dalších šesti regionálních notářských komorách.

Nejedná se o jediný legislativní počín v oblasti elektronizace za rok 2021, který byl zvažován pro nominaci do ankety Zákon roku. V loňském roce byl rovněž přijat zákon o elektronizaci zdravotnictví nebo zákon měnící několik různých předpisů v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci. Digitalizaci notářské činnosti nakonec Nomináční rada vybrala i z toho důvodu, že na rozdíl od dalších uvedených předpisů byly změny týkající se elektronizace zavedeny do praxe v poměrně brzké době od okamžiku přijetí zákona.

Nyní je v legislativním procesu návrh dalšího zákona, který zakládání obchodních společností ještě více usnadní. V budoucnu by tak měl být vypuštěn požadavek získat živnostenské oprávnění před zápisem společnosti do obchodního rejstříku a vytvořena vzorová společenská smlouva, kterou bude možné pro založení společnosti s ručením omezeným použít.

Lze očekávat, že novela notářského řádu bude přínosem zejména pro společnosti s českými vlastníky, kteří jsou orientováni v digitálních záležitostech. Použití těchto nástrojů pro zahraniční osoby však bude s ohledem na přísné požadavky ověření identity značně omezené. Společnosti se zahraničními společníky tak nadále budou odkázáni na osobní účast při potřebných úkonech u notáře, nebo mohou využít možnosti nechat se zastoupit na základě plné moci.

Martina Jeklová
mjeklova@deloitte.com

Náhrady při přijetí do zaměstnání jsou dle NSS přípustné i v podnikatelské sféře

Současná nízká nezaměstnanost a problém českých zaměstnavatelů sehnat a udržet si kvalitní zaměstnance je důvodem pro zvýšenou snahu zaměstnavatelů o zatraktivnění svých pracovních nabídek a nabízení různorodých benefitů a plnění pro své zaměstnance. Vedle tradičních benefitů je jednou z možností, jak nalákat nové zaměstnance, a to třeba i ty žijící ve větší vzdálenosti od pracoviště zaměstnavatele v ČR či v zahraničí, poskytování náhrad cestovních výdajů spojených s přijetím do zaměstnání.

Poskytování těchto náhrad však bylo dlouhodobě předmětem diskusí a nejistých závěrů ze strany právních i daňových odborníků. Konkrétně bylo sporné, zda a případně v jakém daňovém režimu lze tyto náhrady poskytovat zaměstnancům zaměstnavatelů z tzv. podnikatelské sféry a zda je rozhodné, že se bydliště zaměstnance, kterému jsou poskytovány, nachází v zahraničí. Odpovědi na tyto otázky přináší Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí č. j. 2 Afs 413/2018-34 ze dne 26. ledna 2021 („Rozsudek“).

Náhrady při přijetí do zaměstnání v pracovním poměru („Náhrady při přijetí“) upravuje § 177 zákoníku práce, přičemž co do rozsahu a výše těchto náhrad odkazuje na ustanovení § 165 zákoníku práce. Jako náhrady při přijetí tak mohou být poskytovány například náhrady jízdních výdajů, výdajů za ubytování nebo nutných vedlejších výdajů.

Vzhledem k tomu, že právní úprava Náhrad při přijetí je systematicky zařazena pod cestovní náhrady poskytované zaměstnancům zaměstnavatelů z tzv. nepodnikatelské sféry (podle § 109 odst. 3 zákoníku práce jde např. o stát, územní samosprávný celek, státní fond atd.), bylo v praxi sporné, zda vůbec, a pokud ano, za jakých podmínek, může tyto náhrady poskytovat zaměstnavatel v podnikatelské sféře. V této souvislosti bylo často dovozováno, že Náhrady při přijetí jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozeny pouze v případě, že jsou poskytovány zaměstnavateli v nepodnikatelské sféře, a pokud jsou poskytovány jinými než těmito zaměstnavateli, je nutné je zdanit.

NSS: I v podnikatelské sféře je možné poskytovat Náhrady při přijetí

Nejvyšší správní soud se v Rozsudku předně vyjádřil k otázce možnosti poskytování Náhrad při přijetí zaměstnavateli z podnikatelské sféry, a to přesto, že tato otázka nebyla mezi účastníky sporná. Uvedl, že § 177 zákoníku práce je sice systematicky zařazen do části zákoníku práce upravující poskytování cestovních náhrad zaměstnanci zaměstnavatele v nepodnikatelské sféře, nicméně zaměstnavatel v podnikatelské sféře může v souladu s obecnou zásadou platnou pro tuto sféru „co není zakázáno, je dovoleno“ Náhrady při přijetí rovněž poskytovat. Odůvodnil to ustanovením § 156 odst. 3 zákoníku práce, který za cestovní náhrady považuje náhrady poskytované za výdaje vypočtené v § 152 zákoníku práce, mezi které jsou zařazeny i Náhrady při přijetí.

Jádro sporu: V jakém daňovém režimu?

Sporné bylo v daném případě to, jaký je daňový režim takto poskytovaných Náhrad při přijetí a zda je relevantní, že bydliště zaměstnance, kterému jsou poskytovány, je v zahraničí.

Co se skutkových okolností případu řešeného v rámci Rozsudku týče, šlo o situaci, kdy žalobkyně jakožto zaměstnavatelka poskytovala svým zaměstnancům na základě vydaného vnitřního předpisu Náhrady při přijetí, konkrétně náhrady jízdních výdajů za cesty z bydliště (nacházejícího se v zahraničí) do místa výkonu práce a zpět. Z takto poskytnutých náhrad neodváděla zálohu na daň z příjmu ze závislé činnosti. Domnívala se totiž, že takovou povinnost neměla, protože cestovní náhrady nejsou ve smyslu § 6 odst. 7 písm. a) zákona o daních z příjmu považovány za příjem fyzických osob ze závislé činnosti.

Finanční úřad jako správce daně však žalobkyni dodatečně stanovil k úhradě daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti plus penále. Odvolací finanční ředitelství toto rozhodnutí potvrdilo, neboť dospělo k závěru, že Náhrady při přijetí jsou od daně z příjmu fyzických osob osvobozeny pouze v případě, že jsou poskytovány zaměstnavateli v nepodnikatelské sféře. Odvolací finanční ředitelství rovněž konstatovalo, že aby byly Náhrady při přijetí daňově účinným nákladem pro zaměstnavatele, musí jít o tuzemské cestovní výdaje. Odůvodnilo to tím, že cestovní náhrady při zahraniční pracovní cestě jsou v zákoníku práce řešeny v ustanovení § 166, které poskytnutí Náhrad při přijetí ve výčtu neuvádí.

Odvolací finanční ředitelství nepovažovalo stanovení poskytování náhrad cestovních výdajů zaměstnancům za cestu z jejich bydliště v zahraničí do místa výkonu práce, resp. pravidelného pracoviště v České republice za souladné se zákoníkem práce, a nepovažoval je tedy za cestovní náhrady. Co se daňového režimu těchto plnění týče, nepovažoval je za daňově účinný náklad zaměstnavatele ve smyslu § 24 odst. 2 písm. zh) zákona o daních z příjmů, ale za daňově účinný náklad podřaditelný pod § 24 odst. 2 písm. j) bod 5 zákona o daních z příjmů, tedy za výdaje vynaložené na práva zaměstnanců vyplývající z vnitřního předpisu zaměstnavatele. Takové výdaje jsou podle něho zdanitelným příjmem zaměstnance podle § 6 odst. 1 a 3 zákona o daních z příjmů.

NSS názor finančního úřadu nesdílel

S výše uvedeným Nejvyšší správní soud nesouhlasil. Konstatoval, že náhrady výdajů, jež žalobkyně (zaměstnavatelka) poskytovala svým zaměstnancům v souvislosti s jejich přijetím do zaměstnání v pracovním poměru, je nutné považovat za cestovní náhrady ve smyslu § 152 odst. 1 písm. f) zákoníku práce. A to za předpokladu, že zaměstnavatel dodrží podmínky a omezení (co se výše a délky poskytování týče) stanovené zákoníkem práce. Takové cestovní náhrady jsou daňově účinným nákladem zaměstnavatele podle § 24 odst. 2 písm. zh) zákona o dani z příjmu a zároveň do jejich výše vymezené v § 6 odst. 7 písm. a) zákona o dani z příjmu (tj. do výše stanovené nebo

umožněné zvláštním právním předpisem pro zaměstnance zaměstnavatele v nepodnikatelské sféře) nejsou zdanitelným příjmem zaměstnance.

Nejvyšší správní soud zároveň vyjádřil názor, že z právní úpravy Náhrad při přijetí neplyne žádné omezení pouze na výdaje za cesty uskutečněné v rámci České republiky. Takový výklad označil za excesivní a nepřípustný.

Tento přelomový Rozsudek tak postavil najisto, že institut Náhrad při přijetí je využitelný i pro zaměstnavatele z podnikatelské sféry, přičemž ani v jejich případě se za splnění zákonných podmínek nebude jednat o zdanitelný příjem zaměstnance, kterému jsou takové náklady poskytnuty. Nejvyšší správní soud zároveň potvrdil, že využití tohoto institutu není limitováno na výdaje za cesty uskutečněné pouze v rámci České republiky, nýbrž ho lze využít i pro cesty zaměstnanců ze zahraničí.

Markéta Koblerová

mkoblerova@deloittece.com

Petra Schneiderova

pschneiderova@deloittece.com

Jak může odhalování účelových znaleckých posudků pomoci ve vytěšňovacích sporech?

Soudní spory o dorovnání přiměřeného protiplnění za „vytěšněné“ akcie menšinových akcionářů generují velké množství informací, které jsou relevantní pro oceňování podniků. Cílem vytěšňovacích sporů je totiž určení přiměřeného protiplnění (jež provádí soud), pro který bývá rozhodující odhad spravedlivé hodnoty akcie (jež provádí znalci). Klíčovou roli v těchto sporech tedy hrají znalecké posudky. Jaké informace o nich lze vyčíst z veřejně dostupných soudních rozhodnutí? A jak je advokáti, znalci a další účastníci sporů mohou v praxi využít? Obvyklá délka vytěšňovacích sporů

Jaké informace veřejně dostupná soudní rozhodnutí týkající se vytěšnění nabízejí?

1. Názory stran sporu. Odůvodnění soudních usnesení obsahují popis skutečností a důkazů, které soud při formování svého názoru uvažoval, tedy i popis argumentů stran sporu. Ty se často nekryjí s výroky znaleckých posudků, ale představují samostatný komplexní argumentační proud. Klíčovou osobou je v jejich tvorbě právní zástupce, někdy ve spolupráci s odborným (ekonomickým) poradcem. Soudní usnesení zachycují vývoj diskuze, tj. zmiňují postupně prezentované argumenty a protireakce.
2. Názory znalců. V odůvodnění soudních usnesení nacházíme i shrnutí znaleckých výroků – ať už z jejich posudků, odborných vyjádření či ústních jednání. Rovněž je uváděno, kdo si služby daného znalce objednal.
3. Názor soudu. Podle ustálené soudní judikatury soudy primárně nehodnotí otázky povahy odborné, nýbrž právní. Tato problematika ale není černobílá. Ústavní soud ve svém nálezu (sp. zn. III. ÚS 647/15 ze dne 27. listopadu 2018, odst. 32) uvedl, že „ne vždy jsou řešené, zpravidla ekonomické otázky natolik odborné povahy, aby soudce (...) nebyl s to identifikovat některá možná pochybení ve znaleckém posouzení a ta pak procesně předpokládaným způsobem verifikovat a následně odstranit.“ Soudy se každopádně s jednotlivými argumenty (zejména posudky) stran musí určitým způsobem vypořádat, a to ve svém rozhodnutí zdokumentovat. V odůvodněních soudních rozhodnutí jsou pak k vidění nejen nekonfliktní běžné postupy, ale také razantnější výroky či skutková (odborná) hodnocení, která mohou být považována za chybná.
4. Ustálená judikatura. Z usnesení Nejvyššího soudu a nálezů Ústavního soudu přebírají soudy tzv. ustálenou judikaturu, která je relevantní i pro znalce (například definice spravedlivé hodnoty akcie, použitelnost diskontu za omezenou obchodovatelnost apod.).

Vzhledem k rozsáhlosti a složitosti oceňovací problematiky jsou veřejně dostupná soudní usnesení jen stručným zdrojem informací, který může být v různé míře nepřesný. Při studiu celého spisu, jenž však není veřejný, se typicky odkrývá komplexnost celého sporu.

Pokud ze soudních usnesení sestavíme přehled o tom, kdo, co a k jakému (oceňovacímu) sporu na odborné úrovni uvedl, případně na co v daném sporu reagoval, získáme přehled o tom:

- jaká témata jsou předmětem sporů nejčastěji,
- jaké argumenty jsou pro odůvodnění dané metody typicky používány (ze strany znalců a stran sporu) a jaké argumenty jsou ty „vítězné“,
- jaká je úspěšnost znalců optikou objektivní (zda soud založil svůj výrok na daném posudku) i subjektivní (tedy z hlediska slovního hodnocení ze strany soudů a stran),
- v jakých oblastech se vyskytují metodické nedostatky.

Následné propojení informací ze soudních usnesení s databází znaleckých posudků může přinést poměrně jasnou představu o obvyklých i neobvyklých metodách jednotlivých znalců, z níž vyplyne případná účelovost či chybnost jejich postupů. Takové informace mohou využít advokáti, znalci, častí účastníci zmíněných sporů, ale i také odborníci, kteří pomáhají kultivovat oceňovací praxi. Informace o konzistentnosti znaleckých kanceláří představují určitou známku kvality, a proto by měly být přirozeným předmětem zájmu všech, kdo posudky hodnotí.

Na základně nedávných usnesení soudů lze říci, že mezi časté předměty diskuze patřila zejména tato témata:

- ocenění podle ceny akcie na burze a podle soukromých transakcí s akciemi dané společnosti,
- přírážka za velikost v odhadu nákladů vlastního kapitálu (diskontní míra),
- datum ocenění,
- rozlišení mezi právními a odbornými otázkami, finanční plán a termínální hodnota či standard hodnoty.

V Deloitte u častých témat soudních sporů a rozhodnutí zároveň evidujeme, která strana dané argumenty použila a jak byly soudem hodnoceny. Databázi těchto argumentů pak v našem [týmu pro finanční poradenství](#) dlouhodobě používáme, a to zejména při kontrole toho, zda znalecké posudky nevykazují známky účelové argumentace (tedy známky takové volby metod a předpokladů, které se vymykají běžné praxi daného znalce). Současně takto získáváme širší přehled o oceňovacích metodách používaných v českém prostředí.

Zjištění dosažená v soudních sporech přispívají k rozvoji české oceňovací praxe

Na základě výše uvedených informací a naší zkušenosti lze konstatovat, že (v případě zapojení relevantních znalců) probíhá vysoce odborná diskuze, která často zachází do velkého detailu a posouvá hranice poznání v oblasti oceňování. Bohužel z pohledu širší oceňovací komunity je také pravdou, že dokumenty, v nichž jsou tyto odborné diskuze prezentovány (znalecké posudky, odborná vyjádření), nejsou veřejné, a proto řada zajímavých, ale i zcela metodologicky chybných argumentačních linek zůstává zapomenuta ve spisu. Strany sporu, znalci či jiní poradci typicky pro zachování mlčenlivosti, vyvarování se střetu zájmů či z jiných důvodů (např. časových) nemají motivaci proběhlou odbornou diskuzi prezentovat veřejně. Z pohledu rozvoje poznání v oblasti oceňování je to nepochybně škoda – vyšší publicita by podpořila korektní inovativní oceňovací postupy (které by mohly být odbornou veřejností dále rozvíjeny), ale přispěla by i k eliminaci těch chybných, které by byly oceňovací komunitou odmítnuty, a nedocházelo by tak k jejich recyklaci na různých sporech.

Radovan Fišer

rfiser@deloittece.com

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společností Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Deloitte Legal s.r.o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika

Tel.: +420 246 042 100
www.deloittelegal.cz

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), globální síť jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací je uvedeno na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním globálním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a assurance, podnikového poradenství, finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a souvisejících služeb. Naše síť členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích poskytuje služby čtyřem z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 264 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, navštivte www.deloitte.com.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenes odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.